

Kemijärven kaupunki Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2025–2029

Sisällysluettelo

1. Hyvinvointisuunnitelman tarkoitus ja tavoitteet	2
2. Lasten ja nuorten elinolot Kemijärvellä	2
2.1. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin nykytila	3
2.2. Kuntalaisten kuulemisen tiivistelmä	5
2.3. Lasten ja nuorten kuulemisen tiivistelmä	6
3. Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät ja tukevat palvelut	7
3.1. Perhekeskus	7
3.2. Neuvolapalvelut	8
3.3. Suun terveydenhuolto	9
3.4. Varhaiskasvatus ja esiopetus	9
3.5. Koulutuspalvelut	11
3.5.1. Oppimisen tuki	11
3.6. Opiskeluhoito	12
3.6.1. Opiskeluhoitoon kuraattori- ja psykologipalvelut	13
3.6.2. Kouluterveydenhuolto	14
3.6.3. Opiskeluterveydenhuolto	14
3.7. Kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut	14
3.7.1. Nuorisopalvelut	14
3.7.2. Etsivä nuorisotyö	15
3.7.3. Kirjasto-, liikunta- ja kulttuuripalvelut sekä musiikkiopisto ja kansalaisopisto	15
3.8. Lasten ja nuorten kotoutuminen	17
3.9. Sosiaalipalvelut	17
3.9.1. Kasvatus- ja perheneuvonta	18
3.10. Järjestöjen ja seurakuntien lapsi- ja nuorisotyö	19
4. Lasten ja nuorten palveluiden tulevaisuuden keskeiset painopisteet	23
5. Yhteistyö lapsille ja nuorille palveluja tuottavien viranomaisten ja yhteisöjen välillä	24
6. Suunnitelman toteutus ja seuranta	24

1. Hyvinvointisuunnitelman tarkoitus ja tavoitteet

Vaatus lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tekemiselle on määritelty lastensuojelulain luvussa 3, 12 §: Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi kunnan tai kuntien toimintaa koskeva lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Suunnitelma on otettava huomioon kuntalain mukaista talousarviota ja –suunnitelmaa laadittaessa. Suunnitelma on osa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 6 §:ssä tarkoitettua kunnan hyvinvointisuunnitelmaa. Myös hyvinvointialueella tulee olla vastaava suunnitelma.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien tarkoituksena on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia kunnassa ja hyvinvointialueella. Koska lastensuojelun järjestämisvastuu kuuluu hyvinvointialueelle, hyvinvointialueen suunnitelman tavoitteena on myös tukea lastensuojelun järjestämistä ja kehittämistä. Kunnan ja hyvinvointialueen on tehtävä yhteistyötä suunnitelmien laadinnassa. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmat ovat osa kunnan ja hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelmia.

Kemijärven kaupungin edellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on laadittu vuosille 2018–2021. Kuluneella valtuustokaudella suunnitelma on jäänyt päivittämättä. Tämän takia päivitystyö aloitettiin valtuustokauden loppumetreillä ajatuksella, että päivitetty suunnitelma kattaa myös tulevan valtuustokauden. Suunnitelma päivitetään seuraavan kerran kesällä 2025 alkavan valtuustokauden aikana.

Kemijärven kaupungin palveluksessa toimivat tahot, jotka työskentelevät lasten ja nuorten hyvinvoinnin eteen, ovat osallistuneet suunnitelman päivitysprosessiin. Mukana on myös Lapin hyvinvointialueen työntekijöitä, jotka tarjoavat palveluja Kemijärvellä lapsille ja nuorille. Lapin hyvinvointialueen Itäisen palvelualueen ja Kemijärven kaupungin yhteistä perhekeskusverkostoa on hyödynnetty suunnitelman päivitystyössä. Suunnitelman päivityksessä on tehty yhteistyötä myös Kemijärven Järjestökiehinen ry:n Tukeva yhteisö -hankkeen kanssa. Hankkeen tuella paikallisille lasten ja nuorten parissa toimiville yhdistyksille järjestettiin järjestöraati - kehittämistilaisuus, jossa yhdistykset pääsivät tuomaan julki omia ajatuksiaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman työversio on esitelty tulevaisuuslautakunnan iltakoulussa elokuussa 2024 ja lautakunnan jäsenet ovat päässeet ottamaan kantaa suunnitelman sisältöön. Kuntalaisia on kuultu laajan kuntalaiskyselyn muodossa syksyllä 2023 Kemijärven kaupunkistrategiatyön yhteydessä tehdyllä kuntalaiskyselyllä. Kemijärveläisiä lapsia ja nuoria on kuultu toteuttamalla hyvinvointikysely perusopetuksen ja toisen asteen opiskelijoille. Nuorisovaltuusto on käsitellyt suunnitelmaluonnoksen kokouksessaan tammikuussa 2025.

2. Lasten ja nuorten elinolot Kemijärvellä

Kemijärven kaupungin hyvinvointisuunnitelmassa 2024–2025 määritellään neljä painopistealuetta, jotka ohjaavat yhteistä hyvinvointityötä. Painopisteet ovat:

- Turvallinen ja viihtyisä arkiympäristö, joka tukee yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuutta.
- Yhdenvertainen ja osallistuva kuntalainen.
- Elintavoilla terveyttä ja hyvinvointia.
- Toimivat hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen rakenteet.

Painopisteille on laadittu tavoitteet ja toimenpiteet ja ne on kirjattu erilliseen toimeenpanosuunnitelmaan. Toimeenpanosuunnitelma sisältää useita toimia, jotka parantavat lasten ja nuorten hyvinvointia. Näiden toimien toteuttamisesta vastaavat palveluita tarjoavat tahot ja yksiköt.

Kemijärven kaupungin strategia 2025–2030 määrittelee hyvinvointityön päälinjat ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa on asetettu tavoitteita lasten ja nuorten hyvinvointityölle. Varhaiskasvatussuunnitelma, opetussuunnitelmat sekä opiskeluhuoltosuunnitelma ohjaavat oppilaitoksissa tehtävää hyvinvointityötä, jota koordinoivat oppilaitoksissa toimivat hyvinvointiryhmät. Lapin hyvinvointialueen vastaavia suunnitelmia on valmisteltu yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja siellä olevat linjaukset vahvistavat kunnan hyvinvointityötä.

Kemijärven kaupungin väkiluku on 6948 henkilöä (30.11.2024 tilanne). Väkiluku kasvoi vuonna 2023 yhteensä 33 henkilöllä. Väkiluvun lisäys johtui tulomuutosta, joka oli valtaosalta kansainvälisten asukkaiden tulomuuttoa. Väkiluvun kehitys on jo pidemmän aikaa ollut laskeva vuotta 2023 lukuun ottamatta. Väkiluku laski vuonna 2024 82 henkilöllä (30.11.2024 tilanne). Tilastokeskuksen ennusteen valossa väkiluku laskee alle 6000 asukkaan noin vuonna 2033. Vuodesta 2020 alkaen syntyvän ikäluokan koko on Kemijärvellä vaihdellut 20 ja 35 lapsen välillä. Vuonna 2023 uusia kemijärveläisiä syntyi 20. Vuonna 2023 Kemijärven ikärakenteessa 4 % väestöstä oli 0–6 –vuotiaita, 6 % 7–14 –vuotiaita, 49 % 15–64 –vuotiaita, 21 % 65–74 –vuotiaita ja 20 % 75-vuotiaita ja sitä vanhempia.

Tilastokeskuksen mukaan 0–14 –vuotiaista suurin osa asuu Särkikankaan, Pöyliövaaran, keskustan sekä Sipovaara-Kallaanvaaran alueella. Lapsiperheitä Kemijärvellä oli kaikista perheistä 23,7 %. Lapsiperheitä yhden vanhemman perheitä oli 27,7, %. Vuoden 2023 aikana työttömyysaste oli Kemijärvellä keskimäärin 15,2, kun se oli Itä-Lapissa 14,1, Lapissa 10,1 ja koko maassa 9,8.

2.1. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin nykytila

Kouluterveyskysely

Kouluterveyskysely tuottaa monipuolista ja luotettavaa seurantatietoa eri ikäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palveluista. Kouluterveyskysely toteutetaan joka toinen vuosi. Tietoja on kerätty perusopetuksen 8. ja 9. luokkaa käyviltä vuodesta 1996, lukioissa vuodesta 1999 ja ammatillisissa oppilaitoksissa vuodesta 2008 alkaen. Perusopetuksen 4. ja 5. luokkaa käyvät lapset ovat mukana vuodesta 2017 alkaen. Kyselyyn vastaavat perusopetuksen 4. ja 5. vuosiluokan oppilaat sekä 8. ja 9. vuosiluokan oppilaat. Toisen asteen koulutuksesta vastaajina ovat lukion 1. ja 2. vuositasen opiskelijat sekä ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat. Viimeisin tutkimus tehtiin keväällä 2023.

Enemmistö kemijärveläisistä lapsista ja nuorista ovat tyytyväisiä elämäänsä. Iän myötä tyytyväisyys kuitenkin vähenee. Erityisesti 8. ja 9.luokan oppilaiden tyytyväisyys on laskenut vuoden 2021 tuloksista lähes 20 prosenttia. Vuonna 2021 tyytyväisiä elämäänsä 8. ja 9 luokkalaisten oli 73,5 prosenttia ja vuonna 2023 heitä on 57,1 prosenttia. 4. ja 5. luokkalaisten kohdalla tyytyväisyys elämäänsä on pysynyt jotakuinkin samalla tasolla. Terveystilansa koki keskinkertaiseksi tai huonoksi perusopetuksen 8. ja 9. luokan ja lukioden opiskelijoista 30–40 prosenttia.

8. ja 9. luokkien oppilaista noin 43 % kertoo pitävänsä koulunkäynnistä. Luku on laskenut edellisestä kyselystä merkittävästi luvun ollessa vuonna 2021 62,7 %. Nuorten ahdistuneisuus ja koulu-uupumus on lisääntynyt parin vuoden takaiseen tilanteeseen nähden selkeästi. Kohtalaisesta tai vaikeasta ahdistuneisuudesta kertoi perusopetuksen 8. ja 9. luokilla neljännes ja lukion opiskelijoista 36 prosenttia. Yläkoululaisista 40,2 % kokee, että luokassa on hyvä työrauha. Tämä luku on laskenut rajusti vuodesta 2019, jolloin vastaava luku oli 75,9 %.

Sekä ala- että yläkoulussa vähintään viikoittain tapahtuvaa kiusaaminen on yleistynyt (7,3 %-12.1 %) verrattuna vuoden 2021 tilanteeseen (0–3,7 %). Lähes 50 % kyselyyn vastanneista ala- ja yläkoululaisista kertoo kyselyssä kiusanneensa itse toista oppilasta tai ollut itse kiusattuna. Myös fyysisen uhan kokemukset ovat lisääntyneet parin vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna ja 4. ja 5 luokan oppilailla jopa kaksinkertaistuneet (10 % vuonna 2021 ja 21 % vuonna 2023). Erityisesti lasten ja nuorten kokemus fyysisestä tai henkisestä uhasta on lisääntynyt vanhempien ja muiden huolta pitävien aikuisten taholta. 8. ja 9. luokkalaisten kohdalla kokemus seksuaalisesta ehdottelusta tai häirinnästä on valitettavasti lisääntynyt. Vuonna 2019 seksuaalista häirintää koki 14,9 % ja vuonna 2023 36,2 % oppilaista.

Kokemukset yksinäisyydestä olivat lähes yhtä yleisiä kuin vuonna 2021. Nuorten osallisuuden kokemus on heikentynyt parin vuoden takaiseen tilanteeseen. Erittäin heikko osallisuuden kokemus 8. ja 9. luokan oppilaista oli 26 prosentilla, kun vuonna 2021 se oli 9 prosentilla. Lukiossa tulokset vuosilta 2021 ja 2023 olivat jotakuinkin samanlaisia.

Lasten ja nuorten elintapoihin liittyen huomio kiinnittyy mm. siihen, että reilu puolet peruskoulun oppilaista ja kolmannes lukiolaisista ei syö aamupalaa arkiaamuisin. Huomionarvoista on, että lukiolaisille tarjotaan aamupala koululla, joka voi vähentää aamupalan syöntiä kotona ja vaikuttaa vastauksiin. Alakoululaisista vastanneista 18,2 % kokee terveystilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Yläkoululaisista 30,3 % kokee samoin. Molemmat luvut ovat Lapin hyvinvointialueen heikoimpia. Lukiolaisista näin kokee 37,1 %. Osa jättää myös koululounaan syömättä (8. ja 9. lk 17 % ja lukio 32 %). Noin puolet nukkuu vähemmän kuin 8 tuntia 8. ja 9.luokan oppilaista. Peruskoululaisista ja lukiolaisista 30–40 prosenttia kokee, että pitäisi viettää aikaa muutoin kuin netissä. Kun 4. ja 5. luokan oppilaista 40 prosenttia liikkuu vähintään tunnin päivässä, niin 8. ja 9. luokan oppilaista enää puolet (19 %) harrastaa liikuntaa vähintään tunnin päivässä. Nuorten (8. ja 9 lk) ylipainoisuus on pienempää Kemijärvellä (14,8 %) kuin Lapissa (20,6 %) ja koko maassa (14,8 %). Vuonna 2021 ylipainoisten osuus Kemijärvellä oli 22,7 prosenttia.

Tupakointi vähenee, mutta sähkösavukkeiden päivittäinen käyttö on yleistynyt nuorilla nopeasti. Kemijärvellä tämä ilmiö ei toistaiseksi näy kouluterveyskyselyn vastausten perusteella, mutta havaintoja sähkösavukkeiden leisty misestä täälläkin on. Kemijärvellä 8. ja 9. luokan oppilaista 10 prosenttia käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta.

Liikunnan määrä on kyselyn perusteella kemijärveläisillä lapsilla ja nuorilla lisääntynyt vuodesta 2019 vuoteen 2023. 4. ja 5. luokkien lapsista liikkuu ainakin tunnin päivässä 40 %, joka on valtakunnallisella tasolla. 60,8 % yläkouluikäisistä ilmoittaa harrastavansa ohjatusti liikuntaa vähintään viikoittain. Tässä on selkeää kasvua edelliseen. Kemijärveläiset lukiolaiset kokevat omaavansa hyvän mahdollisuuden keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista. 8. ja 9. luokkien oppilaat kokevat vahvasti saavansa apua koulukuraattorilta. 28,3 % yläkoululaisista vastaajista kokee, että alueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajantoimintaa nuorille. Lukiolaisista 45,9 % kokee olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä. Tässä on yli 15 % nousu edelliseen tutkimuskertaan. Pidemmissä masennusoireilussa lukiolaisten kohdalla on merkittävää laskua. Vuoden 2023 kyselyssä korostui koulukuraattorilta saadun tuen merkitys. Lisäksi 97 % 8. ja 9. luokkien oppilaista kokee saavansa hyvin apua yläkoulun erityisopettajalta. Koululounaan kohdalla positiivista kasvua oli myös koululounaan laadussa ja maussa.

Move! -mittaukset luokkatasojen 5 ja 8 oppilaille

Move! -mittaukset toteutetaan osana koulun liikuntakasvatusta kaikille 5. ja 8. vuosiluokan oppilaille elo-syyskuun aikana. Toimintarajoitteisten oppilaiden osalta mittaukset voidaan toteuttaa sovelletusti. Move! -mittaukset testaavat oppilaiden kestävyyttä, voimaa, liikkuvuutta ja motorisia taitoja. Opettajan koontilomaketta hyödyntäen ryhmän tulokset tallennetaan valtakunnalliseen tietokantaan. Näiden tietojen pohjalta kouluille toimitetaan myös tulosraportti. Oppilaiden tuloslomakkeet lähetetään koteihin tutustuttavaksi. Lisäksi huoltajien luvalla oppilaiden tulokset siirretään kouluterveydenhuollon käyttöön.

Fyysisen toimintakyvyn kokonaistulos vuoden 2024 Move! -mittauksista ilmaisee prosenttiosuuden oppilaista, joiden fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla. Kemijärvellä 5. luokan oppilaista 45,7 %:lla ja 8. luokan oppilaista 55,6 %:lla fyysinen toimintakyky on tällä tasolla. Erot tyttöjen ja poikien välillä ovat selkeät.

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2024
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky info ind. 5477	Kemijärvi	miehet	64,7
		naiset	34,5
		yhteensä	45,7
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky info ind. 5478		miehet	38,9
		naiset	66,7
		yhteensä	55,6

Taulukko 1. Fyysisen toimintakyvyn kokonaistulos 2024

2.2. Kuntalaisten kuulemisen tiivistelmä

Lasten ja nuorten hyvinvointissuunnitelman päivitystyössä hyödynnettiin syksyllä 2023 kemijärveläisille kaupunkistrategiatyön yhteydessä tehtyä Meidän Kemijärven -

kuntalaiskyselyä. Kyselyyn vastasi sähköisesti ja paperilla noin 90 kemijärveläistä. Aiemmin kerättyä materiaalia hyödyntämällä vältettiin jatkuva kyselyiden tekeminen kuntalaisille.

Vastausten mukaan kuntalaiset toivovat lasten ja nuorten kasvuympäristöltä rauhallisuutta ja turvallisuutta. Kemijärven kaupungilta toivottiin lasten ja nuorten kuulemista heidän asioistaan päätettäessä. Harrastusmahdollisuuksien tulisi olla mahdollisimman laajat ja harrastustilat tulisi pitää kunnossa. Erityisesti uimahallin palveluita kuntalaiset arvostavat vahvasti. Kunnassa tarjottavia elokuvapalveluita pidettiin laajasti tarpeellisina. Keilahalli nähtiin tulevaisuudessa tärkeänä.

Kasvatuksessa ja koulutuksessa tärkeinä asioita pidettiin kiusaamiseen puuttumista. Opetuksen resurssit tulee säilyttää hyvänä. Opetuksen ja oppimisen tuen tulee kuntalaisten näkemyksen mukaan olla laadukasta ja yksilön tarpeista lähtevää. Kelpoisuuden omaavien työntekijöiden rekrytointiin on panostettava. Kasvatuksessa ja koulutuksessa nähtiin tärkeäksi kannustus ja siten lasten ja nuorten itseluottamuksen kasvu. Työrauha tulee olla niin opettajille, kuin oppilailla. Lukio- ja ammatillisen koulutuksen jatkumista Kemijärvellä pidettiin tärkeänä. Lasten ja nuorten osallisuus nähtiin tärkeänä läpi kasvatus- ja koulutuskentän.

2.3. Lasten ja nuorten kuulemisen tiivistelmä

Syksyllä 2024 tehtiin perusopetuksen oppilaille ja lukio-opiskelijoille hyvinvointikysely. Kysely toteutettiin luokissa opettajien johdolla. Kyselyssä lapsilta ja nuorilta kysyttiin tekijöitä, jotka edistävät tai heikentävät heidän hyvinvointiaan. Lisäksi he saivat esittää toiveita palveluista ja asioista, joita he haluaisivat Kemijärvellä. Kyselyn vastauksia hyödynnettiin lasten ja nuorten palveluiden tulevaisuuden painopisteiden määrittelyssä. Lisäksi vastauksista koottu yhteenveto toimitettiin kaupungin eri palvelualueille tutustuttavaksi ja mahdollisia jatkotoimia varten.

Hyvinvointia edistävät tekijät

Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät erityisesti koti, koulu, ystävät ja monipuoliset harrastusmahdollisuudet. Suosituimpia aktiviteetteja ovat liikunta- ja uimahalli, jääkiekko, skeittiparkki sekä nuorisotilat. Luonto, ulkoilu ja rauhallinen asuinympäristö koetaan hyvinvointia lisäävinä tekijöinä, samoin kuin lemmikit ja eläimet.

Kauppojen merkitys hyvinvoinnille nähtiin tärkeänä. Terveelliset elintavat, riittävä uni ja liikunta ovat keskeisiä hyvinvoinnin tukijoita. Lukiolaiset arvostavat koulun aamupalaa. Muita hyvinvointia vahvistavia asioita ovat vapaus, eläinlääkäripalvelut, musiikki ja erilaiset aktiviteetit.

Hyvinvointia heikentävät tekijät

Lapset ja nuoret kokivat aikaiset aamuherätykset ja kouluun liittyvät asiat, kuten kotitehtävät ja pitkät koulumatkat, heikentävän heidän hyvinvointiaan. Asuinympäristössä kauppakeskusten ja kauppojen puute sekä hylättyjen rakennusten ulkonäkö koettiin masentaviksi. Elinkustannukset ja perheiden taloudellinen tilanne huolestuttivat vastaajia, ja yleinen hintataso koettiin korkeaksi.

Harrastusmahdollisuuksia oli vähän, ja liikunta- ja uimahallin sulkemisajat olivat liian aikaisia. Skeittiparkki oli liian pieni, eikä nuorille ollut riittävästi kokoontumispaikkoja iltaisin. Yksilötasolla hyvinvointia heikensivät kiusaaminen, syrjintä, yksinäisyys ja perhesuhteet, kuten sukulaisten asuminen kaukana.

Toiveet palveluille ja asioille tulevaisuudessa

Lapset ja nuoret toivoivat Kemijärvelle monipuolista erikoisliiketarjontaa, ravintoloita ja kauppakeskusta. Kaupunkikuvassa haluttiin purkaa ränsistyneitä rakennuksia, lisätä kukkaistutuksia ja pystyttää iso joulukuusi keskustaan. Ehdotuksia oli uusista vapaa-ajan viettopaikoista, kuten sisäleikkipuistosta ja -skeittiparkista, luontopoluista keskustan tuntumaan sekä maastopyöräreiteistä.

Olemassa olevien tilojen kehittämiseksi ehdotettiin laitehankintoja, liikuntapaikkojen aukioloaikojen pidentämistä sekä vuokrattavien pyörien ja sähköpotkulautojen hankintaa. Uusien kerhojen ja harrastusryhmien perustamista pidettiin tärkeänä eri ikäryhmien huomioimiseksi. Hillatien koululle toivottiin lisää leikkivälineitä, välipala-automaattia ja kioskia.

Kemijärven kylille ehdotettiin luistelukentän rakentamista entisen Isokylän koulun pihalle ja linja-autovuorojen lisäämistä klo 16–19. Lukiolaisille linja-autojen aikataulut aiheuttivat haasteita, joten niiden synkronointi koulun aikataulujen kanssa nähtiin tarpeelliseksi.

3. Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät ja tukevat palvelut

3.1. Perhekeskus

Perhekeskuksella tarkoitetaan palveluverkostoa, joka tarjoaa varhaista tukea sekä vastaa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja avun tarpeisiin. Perhekeskus voi toimia verkostomaisena, fyysisessä toimipisteessä tai sähköisen perhekeskuksen muodossa.

Perhekeskukseen kuuluvat lasten, nuorten ja perheiden

- hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystyöpalvelut
- kuntien sivistys- ja varhaiskasvatuspalvelut
- järjestöjen, seurakunnan ja muiden toimijoiden palveluita ja toimintaa

Perhekeskus on monialainen palveluverkosto, ei yksittäinen rakennus tai palvelu. Perhekeskuksen tehtävänä on edistää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja terveyttä sekä tarjota varhaista tukea, hoitoa ja kuntoutusta. Perhekeskustoiminnan tarkoituksena on, että lapset, nuoret ja perheet saavat tarvitsemansa tuen ja avun nopeasti ja joustavasti sekä monialaisesti eri alojen yhteistyönä. Perhekeskustoimintaa kehitetään valtakunnallisen perhekeskustoimintamallin mukaisesti Kemijärvellä.

Kuvio 1. THL: Perhekeskuksen palvelukokonaisuus

3.2. Neuvolapalvelut

Äitiys- ja lastenneuvolapalvelut ovat lakisääteisiä terveyspalveluja raskaana oleville, alle kouluikäisille lapsille ja heidän perheilleen. Kemijärvellä palvelut ovat maksuttomia ja niitä tarjoaa Lapin hyvinvointialue. Neuvola sijaitsee Hyvinvointikeskus Lapponiassa. Äitiysneuvolan tehtävät tiivistetysti ovat:

- Raskaana olevan naisen ja sikiön terveyden edistäminen.
- Raskausaikaisten häiriöiden tunnistaminen ja niihin puuttuminen.
- Perheen voimavarojen tukeminen.
- Suun terveydenhuolto
- Monialainen poikkihallinnollinen yhteistyö

Äitiysneuvolan asiakkuus on vapaaehtoista, mutta äitiysavustuksen saamiseksi on käytävä tarkastuksessa ennen neljännen raskauskuukauden päättymistä. Kemijärvellä käytetään sähköistä neuvolakorttia, iPanaa, joka tarjoaa monipuolisia palveluja. Terveystoimijat järjestävät perhevalmennusta ensimmäistä lastaan odottaville vanhemmille.

Lastenneuvola seuraa lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä sekä tukee vanhempia lapsen kasvatuksessa ja hyvinvoinnissa. Neuvolassa pyritään havaitsemaan perheiden erityiset tuen tarpeet mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja tarvittaessa ohjataan jatkotutkimuksiin ja -hoitoon yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Neuvolapalveluihin kuuluvat myös lapsen suun terveydenhuolto. Neuvola tekee yhteistyötä psykologien, ravitsemusterapeuttien ja muiden asiantuntijoiden kanssa perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi ja on keskeinen osa perhekeskustoimintaa. Kemijärvellä neuvola tekee yhteistyötä Turun Yliopiston kehittämisen

Voimaperheet- huomaa hyvä lapsessasi -toimintamallin tutkimuksen kanssa. Toimintamalli auttaa tunnistamaan ja hoitamaan lapsuusiän käytöshäiriöitä varhaisessa vaiheessa. Kun lapsi aloittaa koulun, neuvolan tiedot siirtyvät suoraan kouluterveydenhoitajille, mikä mahdollistaa jatkuvan tuen.

3.3. Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollon palvelut on keskitetty Kemijärvellä Hammashoitola Lapponiaan, jossa työskentelee 5 hammaslääkärää, 5 hammashoitajaa ja 1 suuhygienisti. Lasten ja nuorten suun terveydenhuollon palveluiden järjestämistä ohjaavat Valtioneuvoston asetukset.

Terveystarkastuksissa arvioidaan suun terveydentila, hampaiston kehitys ja hoidon tarve.

Ensimmäistä lasta odottavien perheiden arviointi tehdään suun terveydenhuollon ammattilaisen toimesta. Lapsille ja nuorille tehdään ikäryhmäkohtaiset tarkastukset. Alle kouluikäisten lasten tarkastukset toteutetaan 0,5-, 1,5-, 3- ja 5-vuotiaina. Kouluikäisille tarkastukset tehdään ensimmäisellä, kolmannella, viidennellä ja kahdeksannella luokilla sekä 17-vuotiaana.

Purentavirheitä hoidetaan oikomishoidolla. Oikomishoidon tavoitteena on normalisoida purenta ja kasvojen kehitys. Hoidon tarve arvioidaan yksilöllisesti ja purentavirheen vaikeusaste määritellään 10-portaisella asteikolla.

Suun terveyden edistämisessä keskeistä on päiväkotien ja koulujen kanssa tehtävä yhteistyö. Hammashoitajat ja suuhygienistit pitävät koulutuksia ja tarjoavat yksilöllistä ohjausta. Alle 18-vuotiaat kutsutaan hammashoitoon kirjeitse, ja perumattomiin aikoihin puututaan olemalla ensin yhteydessä suoraan perheeseen ja tiedustelemalla syytä perumattomalle käynnille ja varataan puhelimitse uusi aika. Mikäli joudutaan toistamiseen laittamaan ajanvarauskirje postitse varatusta ajasta, siinä yhteydessä muistutetaan terveydenhuollon henkilöstön velvollisuudesta tehdä lastensuojeluilmoitus, mikäli vanhemmat eivät huolehdi lapsensa hammashoitokäynneistä.

3.4. Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, joka tukee lasten hyvinvointia ja oppimista. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää elinikäistä oppimista ja varmistaa koulutuksellinen tasa-arvo. Se luo perustan myöhemmälle koulutaipaleelle ja elämälle. Varhaiskasvatuksessa laadukas pedagogiikka toteutuu koulutetun henkilöstön avulla, joka osallistuu tiimityöhön ja kehittämispäiviin. Lasten tuen tarpeisiin vastaaminen on joustavaa ja monialaista.

Varhaiskasvatuksen ohjaavan opettajan tehtävänä on ohjauksellisen tuen antaminen päiväkotien henkilöstölle pedagogisen työskentelyn ohjaamiseksi, tukemiseksi ja vahvistamiseksi.

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja arvioi ja ohjaa henkilöstöä erityispedagogisissa asioissa sekä lapsen tuen tarpeen vastaamisessa. Erityisopettaja myös osallistuu päiväkodeissa lapsiryhmien toimintaan.

Varhaiskasvatuksen erityislastenhoitaja, ohjaava lastenhoitaja sekä kulttuurienvälisen kasvatuksen opettaja työskentelevät eri lapsiryhmissä ja päiväkodeissa ohjaamalla ja tukemalla henkilöstöä sekä työskentelemällä tuen tarpeessa olevien sekä niiden kansainvälisten lasten tukemisessa, jotka tarvitsevat tukea suomen kielen oppimisessa.

Lasten oppimisen tuki varmistetaan oikealla henkilöstömitoituksella, ohjaavan henkilöstön tuella sekä jokaisessa ryhmässä toteutettavalla pienryhmätoiminnalla. Pienryhmätoiminnassa ryhmän lapset jaetaan 2–4 pienryhmään, joissa jokaisessa toimii 1–2 aikuista. Pienryhmätoiminnalla vahvistetaan ja syvennetään lasten sekä lasten ja aikuisten välistä vuorovaikutusta. Pienryhmässä lasten on helpompi solmia vertaussuhteita sekä suunnitella omaa tekemistään. Myös kasvattajien on helpompi havainnoida ja ohjata lasten toimintaa.

Lasten hyvinvointia tuetaan myös luonnon, liikunnan ja kulttuuripalveluiden avulla. Varhaiskasvatuksessa korostuu varhaisten kielellisten taitojen kehittäminen aktiivisen lukukulttuurin kautta.

Lasten osallisuus ja vaikuttaminen varhaiskasvatuksessa on tärkeää. Osallistamistavoissa huomioidaan lapsen ikä ja kehitystaso, lapset saavat esimerkiksi valita ikätasonsa mukaisesti aktiviteetteja tai askarteluaiheita. Yhteistyö huoltajien kanssa ja huoltajien osallistuminen on keskeistä varhaiskasvatuksessa. Huoltajia kuullaan suunnitelmissa ja arvioinneissa. Varhaiskasvatuksessa on otettu käyttöön kehittämisen ja arvioinnin prosessi, joka huomioi huoltajien palautteen.

Esiopetus on kuusivuotiaille annettavaa suunnitelmallista ja tavoitteellista opetusta. Yhteistyötä tehdään koulujen kanssa kevään tiedonsiirtojen osalta sekä erityisopettajien kanssa tukea tarvitsevien lasten asioissa. Huomiota kiinnitetään erityisesti siirtymävaiheiden sujuvuuteen. Varhaiskasvatuksesta esiopetukseen siirtymistä tuetaan esimerkiksi huoltajille suunnatuilla kirjallisilla ohjeilla, esikoulun aloittavien infoilla sekä tutustumiskäynneillä esiopetukseen. Nivelvaihetta esiopetuksesta kouluun siirtymiseen tuetaan edellisen vuoden aikana tapahtuvalla koulukummitoiminnalla, kevään kouluun tutustumispäivillä sekä huoltajille suunnatulla tiedotuksella.

Esiopetuksen oppilaalla on oikeus oppilashuoltoon eli huolenpitoon lapsen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista sekä yksilönä että osana lapsiryhmää. Yhteisöllisen oppilashuollon toiminta on ennaltaehkäisevää ja sillä vahvistetaan yhteisöllistä toimintakulttuuria. Ennaltaehkäiseviä tukimuotoja ovat:

- kiusaamisen vastainen toiminta
- tiimien toimivuus
- pienryhmäpedagogiikka
- koko henkilöstön yhteistyö
- yhteistyö huoltajien kanssa
- lapsen osallisuus vertaisryhmän jäsenenä

Yksilökohtaisen oppilashuollon tavoitteena on seurata ja edistää lapsen hyvinvointia ja oppimista sekä kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja terveyttä.

Tukimuotoja ovat:

- terveydenhoitopalvelut, jotka järjestetään ikäryhmälle suunnattuna neuvolapalveluna
- oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut
- yksilökohtainen asiantuntijaryhmä, jossa suunnitellaan yksilöllisen oppilashuollon tukitoimet sekä sovitaan niiden toteutumisesta ja seurannasta.

3.5. Koulutuspalvelut

Perusopetuksen oppilasmäärä on vuoden 2025 alussa 450 oppilasta. Hillatien koulu on ainut peruskoulu Kemijärvellä. 61 % oppilaista on kuljetusoppilaita. Hillatien koulussa toimii perusopetuksen luokat 1–9 sekä Kemijärven lukio. Hillatien peruskoulussa toimii viisi pienryhmää sekä joustavan perusopetuksen ryhmä. Hillatien koulussa toimii myös valmistavan opetuksen luokka. Kansainvälisiä oppilaita on koulussa noin 40. Koulun ja varhaiskasvatuksen yhteinen kansainvälisten asioiden koordinaattori toimii kansainvälisten oppilaiden ja opiskelijoiden tukena koulun arjessa.

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen tavoitteena on tukea oppilaan kasvua tasapainoisiksi, terveen itsetunnon omaaviksi ihmisiksi ja kriittisesti ympäristöään arvioiviksi yhteiskunnan jäseniksi. Opetus tukee lapsen ja nuoren kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä perheiden kanssa. Perusopetuksessa otetaan huomioon varhaiskasvatuksen, erityisesti esiopetuksen, antamat valmiudet, jolloin esi- ja perusopetuksesta rakentuu ehyt ja johdonmukainen kokonaisuus.

Paikallisena arvoperustana ja oppimiskäsitystä täydentävinä paikallisina painotuksina oppilaiden mielestä korostuvat oppimisen kiireettömyys, turvallisuus ja kiusaamattomuus sekä oman ja muiden työn arvostaminen. Huoltajien painotuksina ovat oikean ja väärän erottamisen taidot, elämänhallintataidot, erilaisuuden hyväksyminen, pettymisen sietäminen ja vastuunottamisen taidot. Opettajilla paikallisina arvoina koulutyössä korostuvat oikeudenmukaisuus, toisten kunnioittaminen ja huomioonottaminen, rehellisyys ja vastuullisuus.

Sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaiset osallistuvat opetussuunnitelmaprosessiin oppilashuollon ohjausryhmän toiminnan kautta. He osallistuvat tarpeen mukaan oppilaskohtaisiin oppilashuollon toimenpiteisiin. Oppilashuolto täydentää paikallista opetussuunnitelmaa. Kouluverkon tiivistämisellä on pyritty kohdentamaan taloudelliset resurssit opetukseen, mm. ryhmäkokojen pienentämiseen. Perusopetuksen ryhmäkoot ovatkin selkeästi alle valtakunnallisen keskitason.

Lukio antaa laaja-alaisen yleissivistyksen ja valmentaa ja antaa kelpoisuuden jatko-opintoihin yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa sekä ammatillisessa koulutuksessa. Kemijärven lukion opiskelijamäärä on 64, joista 12 on kansainvälistä opiskelijaa. Ammatillisen koulutuksen järjestämisestä vastaa Rovaniemen koulutuskuntayhtymä Redu. Kemijärven lukiossa on mahdollista suorittaa kaksoistutkinto hyödyntämällä Redun tarjoamaa ammatillista koulutusta.

Nivelvaiheyhteistyö Kemijärvellä oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisen yhtenä painopisteenä on laadukas nivelvaiheyhteistyö kaikissa nivelvaiheissa. Riittävän varhainen tiedonsiirto oppilaiden tuen tarpeesta antaa opetuksen järjestäjälle arvokasta tietoa opetuksen järjestämiseksi (resurssit, jakotunnit, ryhmäkoot, erityisopetus) sekä takaa oppimisen ja koulunkäynnin tuen jatkumisen.

3.5.1. Oppimisen tuki

Uudistunut lainsäädäntö erottaa toisistaan oppilas- ja opiskeluhuoltolaissa (1287/2013) säädetyn *oppilashuollon* ja perusopetuslaissa (642/2010) säädetyn *oppimisen ja koulunkäynnin tuen*. Edellä mainitut tuen muodot ovat juridiselta statukseltaan erilaisia.

Kuvio 2. Oppilaan tuenmuodot Kemijärven perusopetuksessa

Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki (1287/2013) ja perusopetuslaki (642/2010) säätelevät oppimisen tukea eri tavoin. Oppilashuolto on vapaaehtoista, kun taas oppimisen tuki on pakollista. Oppimisen tuki järjestetään kolmiportaisesti: yleinen tuki, tehostettu tuki ja erityinen tuki. Tuen painopistettä siirretään varhaiseen tukeen, mikä tarkoittaa, että oppilaat saavat apua mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Kemijärven Hillatien koulussa toimii oppimisen tuen ryhmä, johon kuuluu eri asiantuntijoita, kuten rehtori, erityisopettaja ja opiskeluhuollon edustaja. Oppimisen tuen ryhmä käsittelee pedagogiset arviot ja osallistuu pedagogisten selvitysten laadintaan. Ryhmä antaa myös konsultaatiota luokanopettajalle ja luokanvalvojalle oppimisen ja koulunkäynnin tuen kartoituksen yhteydessä ja muulloinkin tarvittaessa.

Kodin ja koulun yhteistyö on keskeistä lapsen kasvussa. Huoltajilla on tärkeä rooli, ja koulun tulee tiedottaa heitä oppilaan asioista. Oppilaat ovat yhteistyön keskiössä, ja heidän tulee saada osallistua itseään koskeviin asioihin.

3.6. Opiskeluhoolto

Opiskeluhoolto on oppilaiden, perheiden ja koulujen hyvinvointia tukevaa ja edistävää toimintaa, joka toteutetaan yhteistyössä koulujen ja moniammatillisen yhteistyöverkoston yhteistyönä. Opiskeluhoollon palveluja ovat kuraattori- ja psykologipalvelut sekä opiskeluterveydenhoolto. Palvelut järjestää Lapin Hyvinvointialue. Se on ensisijaisesti yhteisöllisesti toteutettavaa ehkäisevää ja edistävää toimintaa. Lisäksi oppilaalla ja opiskelijalla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon.

Yhteisöllinen opiskeluhooltotyö on tärkeä osa koulun toimintaa ja se kuuluu kaikille koulun toimijoille. Ennaltaehkäisevällä, yhteisöllisellä opiskeluhooltotyöllä tuetaan oppilaiden hyvinvointia, oppimista ja koulunkäyntiä. Oppilaskunta-, kummiluokka- ja tukioppilastoiminta osallistavat oppilaita yhteisölliseen oppilashuoltotyöhön. Tavoitteena on herättää oppilaiden ja opiskelijoiden kiinnostus oman koulun tai oppilaitoksen ja lähiympäristön kehittämistä kohtaan ja luoda paremmat edellytykset sille, että lapsista ja nuorista kasvaa aktiivisia kansalaisia ja tulevia päätöksentekijöitä. Valtioneuvoston asetuksen mukaan opetuksella tuetaan aktiiviseksi kansalaiseksi kasvamista ja annetaan valmiuksia toimia demokraattisessa ja tasa-arvoisessa yhteiskunnassa sekä edistää kestävästä kehitystä.

Paikallisen (perusopetuksessa, lukiossa ja toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa) opiskeluhoollon tavoitteet ja toteuttamistavan keskeiset periaatteet ovat:

- terveen ja turvallisen kasvuympäristön luominen
- mielenterveyden suojaaminen
- syrjäytymisen ehkäiseminen
- kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen
- hyvinvointia tukevan oppimisympäristön kehittäminen
- koulun yhteisöllisen toimintatavan vahvistaminen
- kasvun ja oppimisen esteiden, oppimisvaikeuksien sekä muiden ongelmien ennaltaehkäisy, varhainen tunnistaminen ja poistaminen
- huoltajien ja oppilaiden osallisuuden vahvistaminen yhteisöllisessä oppilashuollossa

3.6.1. Opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelut

Perusopetuksessa ja toisella asteella työskentelee kaksi opiskeluhoollon kuraattoria. Opiskeluhoollon kuraattoripalveluita on saatavilla koululla arkipäivisin kello 8–16.

Opiskeluhoollon kuraattori edistää ja tukee lasten, nuorten ja aikuisopiskelijoiden oppimista, koulunkäyntiä ja opiskelua, hyvinvointia sekä sosiaalisia valmiuksia ja toimintakykyä. Lisäksi kuraattori edistää koko koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia ja tekee yhteistyötä perheiden, oppilaitoksen muiden työntekijöiden ja yhteistyöverkostojen kanssa. Opiskeluhoollon kuraattoripalvelut ovat lakisääteisiä, vapaaehtoisia, maksuttomia ja luottamuksellisia. Niiden tulee olla helposti saatavilla osana oppilaiden, opiskelijoiden ja oppilaitosten arkea esiopetuksesta aina toiselle asteelle saakka. Opiskeluhoollon kuraattoripalvelut ovat osa sosiaalihuollon palveluja, jotka järjestää Lapin Hyvinvointialue.

Opiskeluhuollon psykologipalvelut järjestetään ostopalveluna Lapin Hyvinvointialueen toimesta. Psykologipalvelut sisältävät opiskelijoiden oppimisen ja hyvinvoinnin tukemisen psykologisten arviointi- ja konsultaatiopalvelujen avulla.

3.6.2. Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuolto on keskeinen osa oppilaiden hyvinvoinnin edistämistä, tarjoten monipuolisia palveluja ja tukea sekä oppilaille että heidän perheilleen. Kouluterveydenhuolto kerää tietoa kouluyhteisön hyvinvoinnista, jota käytetään opiskeluhoollon suunnittelussa ja arvioinnissa.

Kouluterveydenhuolto on lakisääteinen terveystarvepalvelu perusopetuksen oppilaille ja heidän perheilleen. Kouluterveydenhuolto on osa perusterveydenhuoltoa ja palvelu on maksutonta. Palvelut Hillatien koululle järjestää Lapin Hyvinvointialue. Kouluterveydenhuollossa työskentelee kaksi terveydenhoitajaa ja terveydenhoitaja on tavattavissa jokaisena arkipäivänä Hillatien koululla. Kouluterveydenhuollossa seurataan oppilaiden kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä tarjotaan ehkäisyneuvontaa. Kouluterveydenhuolto auttaa tunnistamaan oppilaiden erityistarpeet ja ohjaa tarvittaessa jatkotutkimuksiin. Terveystarkastuksiin sisältyy aina henkilökohtainen neuvonta. Laajat terveystarkastukset toteutetaan ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella luokalla. Niissä arvioidaan oppilaiden fyysistä ja psykososiaalista terveyttä. Vanhempia pyydetään mukaan laajoihin terveystarkastuksiin.

3.6.3. Opiskeluterveydenhuolto

Opiskeluterveydenhuolto on lakisääteinen palvelu, joka tarjoaa terveyttä edistävää ja sairauksia ehkäisevää toimintaa sekä perusterveydenhuollon palveluja opiskelijoille. Palvelut on suunnattu ammatillisessa koulutuksessa, lukioissa, ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa opiskeleville. Opiskeluterveydenhuollon palveluista vastaa Lapin Hyvinvointialue. Kemijärvellä työskentelee kaksi terveydenhoitajaa ja lääkärin vastaanotto järjestetään terveydenhoitajan kautta. Opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, sekä terveellisen opiskeluympäristön ja opiskeluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen. Opiskeluterveydenhuollon palveluita ovat myös muun muassa mielenterveys- ja päihdetyö, seksuaaliterveyden edistäminen ja suun terveydenhuolto.

Lukioissa ja ammatillisessa oppilaitoksissa opiskeleville järjestetään ensimmäisenä opiskeluvuonna terveydenhoitajan terveystarkastus. Lääkärintarkastus tehdään ensimmäisenä tai toisena opiskeluvuonna, jollei sitä ole tehty opiskelijaksi hyväksymisen yhteydessä. Lääkärintarkastus tehdään aina ensimmäisenä opiskeluvuonna opiskelijalle, joka on erityisopetuksessa tai jonka terveydentilan ja opiskelukyvyn selvittäminen on opiskelualan tai tulevan ammatin vuoksi tarpeellinen. Terveystarkastuksiin osallistuminen on vapaaehtoista, ja poisjäävien tuen tarve pyritään selvittämään.

3.7. Kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut

3.7.1. Nuorisopalvelut

Nuorisolain mukaan kunnan nuorisotyöhön ja – politiikkaan kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä tarvittaessa nuorten työpajapalvelut tai muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot. Nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa ja heille tulee järjestää mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja – politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Kemijärven nuorisotoimen toiminnan painopiste on ennaltaehkäisevässä nuorisotyössä.

Kulttuurikeskuksen yhteydessä toimii nuorisotila ”Kämppä”, joka on avoinna viitenä iltana viikossa ja maksutta nuorten käytettävissä. Nuorisopalvelut järjestävät leiri- ja retkitoimintaa koululaisten lomien aikana yhteistyössä eri tahojen kanssa. Nuorisojärjestöjen toimintaa tuetaan vuosittain avustuksilla. Nuorisotoimi järjestää koululaisvierailuja ystävyyskaupunkiin Sobetsuun Japaniin, mikä edistää kulttuurivaihtoa. Nuorisovaltuustossa on edustus eri koulutusasteilta, ja se toimii nuorten vaikutuskanavana kunnallisessa päätöksenteossa. Valtuusto kokoontuu säännöllisesti ja osallistuu nuorisotapahtumien järjestämiseen. Valtuustolla on edustus tulevaisuus- ja elinvoimalautakunnassa puhe- ja läsnäolo-oikeudella.

3.7.2. Etsivä nuorisotyö

Etsivä nuorisotyö on 13–29-vuotiaille nuorille suunnattua erityisnuorisotyötä, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella. Sen päämääränä on tarjota turvallinen ja luottamuksellinen aikuiskontakti nuorille. Työ keskittyy nuorten ongelmien ratkaisemiseen ja tarvittavien palveluiden saavuttamiseen.

Etsivä nuorisotyö tarjoaa varhaista tukea ja rinnalla kulkemista. Vaikka pääpaino on palvelujen ulkopuolisissa nuorissa, myös nuoret, joilla on useita tukipalveluja, voivat hyötyä etsivästä työstä. Etsivä nuorisotyö toimii moniammatillisessa yhteistyöverkostossa, mikä mahdollistaa nopean ja kokonaisvaltaisen tuen saamisen nuorille. Yhteistyöverkostolla on käytössä suostumuslomake tietojen vaihtamiseen. Etsivä nuorisotyö sisältää myös Cafe Cappuccino-kahvilatoimintaa, joka toimii matalan kynnyksen kohtaamispaikkana 16–29-vuotiaille nuorille. Kahvila tarjoaa tukea, palveluja ja tietoa, ja sen päätavoitteena on auttaa nuoria löytämään yksilöllinen polku itsenäistymiseen.

Nuorisopalvelut voivat tukea perusopetusta ja toisen asteen oppilaitoksia, esimerkiksi ryhmäytysten ja läsnä olevan aikuisen avulla koulupäivän aikana. Etsivä nuorisotyöntekijä voi osallistua oppilaan/opiskelijan monialaiseen asiantuntijaryhmään, mikäli nuori on asiakkuudessa.

3.7.3. Kirjasto-, liikunta- ja kulttuuripalvelut sekä musiikkiopisto ja kansalaisopisto

Kirjasto tarjoaa kemijärveläisille nuorille ja lapsille palveluja pääkirjastossa ja verkossa. Pääkirjastossa voi viettää aikaa, lukea, pelata, leikkiä ja opiskella. Kirjastossa on tiloja hiljaiseen työskentelyyn; muuten kirjastossa saa olla elämää.

Kemijärven kirjasto kuuluu Lapin kirjasto –ryhmään, jolla on yhteinen kirjastojärjestelmä ja asiakasverkkoliittymä. Varaaminen ja lainaaminen mistä tahansa Lapissa olevasta yleisestä kirjastosta on ilmaista; ja samaan hintaan kuuluu aineiston kuljetus kotikirjastoonsa. Verkkokirjastosta pääsee kirjaston ostamiin sähköisiin aineistoihin: elokuviin, kirjoihin, äänikirjoihin ja lehtiin.

Kirjasto tekee yhteistyötä koulun ja varhaiskasvatuksen kanssa. Järjestämme kirjailijavierailuja ja muita tapahtumia eri kouluasteille, varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Opastamme kirjaston verkkopalvelujen käytössä ja neuvomme, miten kirjaston aineistot on järjestetty kirjastotilassa. Kirjastosta voidaan vierailla kouluissa tai oppilaat voivat vierailla kirjastossa. Vinkkaamme sopivia aineistoja eri ikäryhmille.

Hillatien koulun kanssa on solmittu yhteistyösopimus ja myös kaupungin kulttuurikasvatussuunnitelmaan on kirjattu kirjaston palveluja lapsille ja nuorille. Aineistovalinnassa otamme huomioon erilaiset lapsi- ja nuorisoryhmät. Olemme ostaneet esim. pelejä lainattaviksi: tietokonepelejä ja perinteisiä lautapelejä. Järjestämme lapsia ja nuoria kiinnostavia aineistonäyttelyjä. Olemme järjestäneet lasten ja nuorten osaston mukavaksi, viihtyisäksi paikaksi sohvineen, mattoineen ja satuseinineen.

Liikuntapalvelut edistävät kuntalaisten aktiivista elämäntapaa ja tarjoavat mahdollisuuksia liikunnan harrastamiseen kaikissa ikäluokissa. Liikuntapalveluiden ydintoimintoja ovat palveluiden tuottaminen itsenäisesti ja yhteistyössä muiden kaupungin toimijoiden kanssa, liikuntapaikkojen rakentamisen ja ylläpidon suunnittelu yhteistyössä teknisen osaston kanssa sekä tuki kansalais- ja seuratoiminnalle.

Kylpylä-uimahalli Poukama on avoinna seitsemänä päivänä viikossa ja se tarjoaa muun muassa uimakouluja sekä vauva- ja perheuintia. Liikuntahalli on avoinna viitenä päivänä viikossa kouluille, yhteisöille ja yksityisille käyttäjille. Tiloja on pyritty kehittäminen nykyaikaisiksi ja nuorille houkutteleviksi. Liikuntahallin iltavalvontapalvelu ma-pe klo 16–20 ostetaan paikallisilta urheiluseuroilta ja yhdistyksiltä.

Kaupunki tukee paikallisten lasten ja nuorten liikkumista lukukaudelle 2024–25 vapaakorteilla liikunta- ja uimahalleihin. Lisäksi toisen asteen opiskelijat saavat halutessaan käyttöönsä ilmaisen kuntosalikortin. Vuodelle 2024 liikuntapalvelut on hakenut valtion liikunnallisen elämäntavan edistämisen paikallista avustusta. Liikkuva Kemijärvi -hankkeen yhtenä päätavoitteena on lasten ja nuorten liikkumisen lisääminen. Kemijärven kaupunki myöntää vastikkeellisia yleisavustuksia seuroille ja järjestöille vuosittain. Kemijärven Jäähalli Oy:lle myönnetään toiminta-avustusta.

Kulttuuripalvelut tuottavat palveluja Kemijärven kaupungille yhteistyössä eri tahojen kanssa ja tukevat kulttuurityötä tekeviä yhdistyksiä. Kulttuuripalvelujen vastikkeellista yleisavustusta jaetaan vuosittain paikallisille kulttuuriyhdistyksille. Yhteistyössä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, kirjaston ja nuorisopalvelujen kanssa järjestetään kulttuuritapahtumia esim. teatteri- ja

elokuvaesityksiä lapsille ja nuorille. Kulttuuripalvelut ovat mukana tuottamassa palveluja kulttuurikasvatussuunnitelman mukaan.

Koillis-Lapin musiikkiopisto on alueellinen taideoppilaitos, joka järjestää opetusta Kemijärvellä, Sallassa, Savukoskella ja Pelkosenniemellä. Opetusta annetaan musiikin perustasolla ja syventävissä opinnoissa sekä varhaiskasvatuksessa ja tanssissa. Instrumenttivalikoimassa on monia eri instrumentteja, ja ryhmäopintoja tarjotaan kuoroissa ja soitinyhtyeissä. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaiden musiikillista osaamista ja ilmaisua. Opetus tukee oppilaiden luovuutta ja kulttuurista lukutaitoa. Varhaisiän musiikkikasvatus on suunnattu alle kouluikäisille lapsille, keskittyen musiikin elämyksellisyyteen ja leikinomaisuuteen. Sen tavoitteena on tukea lapsen kokonaisvaltaista kehitystä.

Kansalaisopiston tehtävänä on vastata alueellisiin ja paikallisiin sivistystarpeisiin ja tarjota mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi. Opetuksen painopiste on erilaisissa taideaineissa, kädentaidoissa sekä kielissä. Kansalaisopisto vastaa yhdessä musiikkiopiston kanssa taiteen perusopetuksesta. Kemijärven kansalaisopisto mahdollistaa taiteen perusopetuksen kuvataiteessa ja käsityöissä.

Opetus järjestetään pääsääntöisesti iltaisin, viikonloppuisin, intensiivikursseina loma-aikoina sekä monimuoto-opetuksena. Yleisin toimintamuoto on kerran viikossa kokoontuva ryhmä. Kurssien ja yleensä kansalaisopiston toiminnassa on huomioitu ja tullaan huomioimaan lasten, nuorten ja vanhempien kurssitoiveita.

3.8. Lasten ja nuorten kotoutuminen

Kemijärvellä on viimeisen kahden vuoden aikana muuttanut useita ulkomaalaistaustaisia lapsia ja nuoria, erityisesti ukrainalaisia, jotka ovat saapuneet tilapäisen suojelun myötä. Kunnan tehtävänä on tarjota maahanmuuttajille tarvittavat palvelut, kuten kasvatus, koulutus, asuminen ja vapaa-aika, samalla tavalla kuin muille kuntalaisille.

Kotoutumispalvelut koordinoivat kaupungin tarjoamia palveluja, ja ne ovat helposti saavutettavissa. Kemijärven kaupungissa työskentelee kotoutumisen palveluohjaaja. Neuvontaa on saatavilla suomeksi ja tarvittaessa tulkin avustuksella. Neuvontapalvelut ovat maksuttomia ja luottamuksellisia. Erityisesti varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa toimii kansainvälinen koordinaattori, joka auttaa maahanmuuttajataustaisia lapsia ja nuoria integroitumaan suomalaiseen yhteiskuntaan.

Maahanmuuttajalasten ja -nuorten hyvinvointi ja terveys voivat poiketa suomalaisista, joten heidän tarpeensa on huomioitava erityisesti. Kotoutumisen edistäminen vaatii monialaista yhteistyötä eri tahojen kanssa, kuten kunnallisten palveluiden, TE-toimiston ja järjestöjen.

Erityisesti ilman huoltajaa maahan saapuneet lapset tarvitsevat erityistä tukea. Kunta varaa vuosittain kuntapaikkoja haavoittuvassa asemassa oleville, ja ilman huoltajaa olevat lapset saavat kaikki kunnalliset palvelut. Kotoutumissuunnitelmat tehdään perheiden tarpeiden mukaan, ja ne sisältävät koulutuksen, terveyspalvelut ja sosiaalisten verkostojen vahvistamisen.

Yhteistyö eri tahojen kanssa on keskeistä, jotta maahanmuuttajalapset ja -nuoret voivat osallistua aktiivisesti yhteiskuntaan ja saada tarvitsemansa tuen.

3.9. Sosiaalipalvelut

Kemijärven sosiaalipalvelut on vuoden 2023 alusta lähtien tuottanut Lapin hyvinvointialue. Lappi on jaettu neljään hallinnolliseen alueeseen ja Kemijärvi kuuluu Itäiselle palvelualueelle. Muita alueen kuntia ovat Sodankylä, Salla, Savukoski ja Pelkosenniemi. Hyvinvointialueella sosiaalipalvelut tuotetaan osittain keskitetysti ja osittain lähipalveluina kunnissa. Perheiden ja työikäisten palveluiden sosiaalihuollon ammatillinen henkilöstö tarjoaa asukkaille henkilö ja perhekohtaista neuvontaa ja ohjausta sekä sosiaalisten ongelmien selvittelyä ja muita toimenpiteitä, joilla ylläpidetään ja edistetään turvallisuutta, elämänhallintaa ja ihmisarvoista elämää sekä ehkäistään syrjäytymistä.

Perhesosiaalityössä arvioidaan lasten ja perheiden palveluiden tarvetta sekä toteutetaan ennalta ehkäiseviä sosiaalihuollon palveluita. Tavoitteena on tukea lasten ja nuorten hyvinvointia ja vanhempia heidän kasvatustehtävässään sosiaalityön keinoin. Palveluihin kuuluvat lapsiperheiden kanssa tehtävä sosiaalityö, sosiaalihuoltolain mukaisen palvelut perheille kuten perhetyö, tukiperhe- ja henkilötoiminta sekä lapsiperheiden kotipalvelu.

Työikäisten palveluissa vahvistetaan tuen tarpeessa olevien asiakkaiden voimavaroja ja tuetaan yksilöiden omaehtoista toimintaa ja selviytymistä. Taloudellisissa vaikeuksissa voidaan tukea talous- ja velkaneuvonnalla, sosiaalisella luotolla sekä täydentävällä ja ehkäisevällä toimeentulotuella. Työikäisten sosiaalityössä tehdään tiivistä yhteistyötä työllisyyden hoidon kanssa.

Perheoikeudelliset palvelut on Lapin hyvinvointialueella keskitetty Kaakkoiselle palvelualueelle. Itäisellä palvelualueella työskentelee lastenvalvoja, joka on kaikkien alueen kuntien yhteinen. Perheoikeudellisissa palveluissa työntekijä auttaa sopimusten laadinnassa ja sovinnollisen ratkaisun löytymisessä esimerkiksi vanhempien erotessa.

Lastensuojelun palveluissa autetaan lapsia ja perheitä, jos lapsen kotiolot eivät ole riittävän turvalliset, vanhemmat laiminlyövät lapsen hoitoa tai lapsi omalla toiminnallaan vaarantaa hyvinvointiaan. Lastensuojelun palveluissa työskennellään sekä avohuollon että sijaishuollon tarpeessa olevien lasten kanssa. Lastensuojelun palveluita ovat lastensuojelun sosiaalityö, tehostettu perhetyö, kotiin annettava ja laitoshuollon perhekuntoutus sekä sijaishuolto.

Lapin hyvinvointialueen sosiaalipäivystys on keskitetty Rovaniemelle. Sosiaalipäivystys vastaa ympärivuorokauden kiireellisen ja välttämättömän avun turvaamisesta kaiken ikäisille. Sosiaalipäivystys auttaa lastensuojeluun, perhekriiseihin, elämänhallintaan, mielenterveyteen tai päihiteisiin liittyvissä kiireellisissä tilanteissa. Itäisellä palvelualueella toimii kaikkina vuorokaudenaikoina sosiaalipäivystyksen takapäivystäjä, joka hoitaa välitöntä puuttumista vaativat päivystystilanteet.

3.9.1. Kasvatus- ja perheneuvonta

Lapsiperheet voivat saada kasvatus- ja perheneuvolan palveluita lapsen ja nuoren hyvinvoinnin, kasvun ja kehityksen edistämiseksi sekä vanhemmuuden tueksi. Kasvatus- ja perheneuvonnan työntekijät auttavat perheitä myös silloin, kun arjesta suoriutuminen ja omien voimavarojen riittävyys tuottavat huolta. Palvelu on luottamuksellista ja maksutonta.

Neuvontaan sisältyy lapsen ja nuoren kasvuun, kehitykseen, ihmissuhteisiin ja sosiaalisiin taitoihin liittyvää arviointia, ohjausta ja muuta tukea. Työhön voi osallistua sosiaalityön, psykologian ja lääketieteen ammattilaisia. Työmuotoja ovat ohjaus, neuvonta, tutkimukset sekä yksilö-, pari-, perhe- ja ryhmäterapia.

3.10. Järjestöjen ja seurakuntien lapsi- ja nuorisotyö

Erityislasten omaiset ELO ry on vertaistukiyhdistys, joka tarjoaa erityislapsiperheille vertaistukea ja virkistystä Lapissa. ELO:n toiminta on diagnoosivapaata ja kuntarajatonta. Yhdistyksen toiminta koostuu perheille ja perheen eri osapuolille suunnatuista vertaistukiryhmistä, suuremmista perhetapahtumista sekä koulutuksista, teemailloista ja vapaaehtoistoiminnasta. Toiminta on kaikille avointa ja maksutonta. Kemijärvellä tarjoamme erityislapsiperheille vertaistuki- ja virkistystapaamisia kevät- ja syyskausien aikana 2–4 kertaa.

Kemijärven Kaiku ry:n toiminnan tarkoitus on edistää urheilun ja liikunnan harrastusta ja kehittämistä. Toiminnan perustana on yleinen nuorisokasvatus, urheilun reilun pelin periaatteet sekä liikunnan eettiset arvot. Kaiku ry pitää yllä yhteistoimintaa muiden urheiluseurojen ja kunnan nuoris- ja liikuntatoimen kanssa. Seura järjestää toimintaa niin lapsille kuin aikuisillekin. Yksi tärkeimpiä asioita on uimataidon edistäminen, joka on kansalaistaito. Lasten ja nuorten harrastustoiminta on kausimuotoista, syys- ja kevätkaudet. Syyskausi kestää syyskuun alusta joulukuun puoliväliin ja kevätkausi tammikuun alusta toukokuun loppuun. Lisätietoja Kemijärven Kaiku ry:n nettisivuilta: <https://kaiku.myclub.fi>.

Kemijärven Kehitysvammaisten Tuki ry on kehitysvammaisten ihmisten ja heidän läheistensä oma järjestö. Vertaistuki ja vaikuttaminen ovat toiminnan ydin, jonka lisäksi yhdistys järjestää erilaista virkistystoimintaa ja tapahtumia. Yhdistys tukee vammaisjäsentensä hyvinvointia kustantamalla uimahalli- ja kuntosalikäyntejä. Kemijärven Kehitysvammaisten Tuki ry kuuluu Kehitysvammaisten Tukiliittoon.

Kemijärven Kiekko ry on vuonna 1978 perustettu jääkiekon erikoisseura. Seura luo jäsenilleen järjestelmällisellä toiminnalla olosuhteet laadukkaaseen ja monipuoliseen urheiluun sekä hyvinvointiliikuntaan. Kemijärven Kiekko tarjoaa jäsenilleen mahdollisuuden harrastaa ja kehittyä urheilijana, valmentajana tai seuratoimijana. Kemijärven Kiekon osa-alueita ovat junioritoiminta ja edustusjoukkue. Kemijärven Kiekon tavoitteena on järjestää kaikille ikäluokille ohjattua toimintaa niin harrastus- kuin kilpailuryhminä. Tavoitteena on kasvattaa juniorimäärää ja panostaa laadukkaaseen valmennukseen. Seura kasvattaa omista junioreista pelaajia edustusjoukkueeseen ja tekee yhteistyötä muiden seurojen kanssa junioreiden eteenpäin viemiseksi. Kemijärven Kiekko ry toimii laadukkaana kasvattajana. Seuran tavoitteena on olla

haluttu yhteistyökumppani kouluille ja muille yhteisöille. Tavoitteena on, että seuran tekemää kasvatus- ja nuorisotyötä arvostetaan. Seura on perustettu vuonna 1978. Uusi, moderni, jäähalli on rakennettu vuonna 2000. Seurassa on noin 140 pelaajaa.

Kemijärven Pallo -55 on kemijärveläinen juniorijalkapalloon keskittyvä seura. Seura on perustettu 1955 Isokylän Pallo-Pojat (IPP) nimellä. Vuonna 1998 päätettiin nimen vaihdosta, jolloin IPP nimi muutettiin Kemijärven Pallo -55:ksi eli tunnetaan lyhemmin nimellä KP-55. Kemijärven Pallo -55 on panostanut viime vuosina joukkueidensa valmennuksen laadun parantamiseen ja toiminnan kokonaisvaltaiseen ja nousujohteiseen kehittämiseen. Lisäksi tavoitteena on kehittää seuraa perhejalkapalloilun suuntaan, jossa kokonaiset perheet ovat toiminnassa mukana.

Kemijärven riistanhoitoyhdistys on riistahallinnon paikallistason yksikkö, jonka toiminta-alue on Kemijärven kunta. Riistanhoitoyhdistys vastaa kestävän riistatalouden edistämisestä toiminta-alueellaan, huolehtii metsästäjien vapaaehtoistoiminnan edistämisestä ja organisoinnista sekä hoitaa sille säädetty julkiset hallintotehtävät. Kemijärven riistanhoitoyhdistys järjestää metsästäjätutkintoon valmentavia kursseja kaksi kertaa vuodessa, yhden keväällä ja toisen syksyllä sekä jokaisen kurssin perään kolmena iltana metsästäjätutkintoja.

Riistanhoitoyhdistys on mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä koulujen ja päiväkotien kanssa järjestämässä erähenkisiä tilaisuuksia, kerhoja ja kursseja. Mahdollisuus on järjestää myös ampumakoulutuksia uusille ja nuorille metsästäjille Kemijärven riistanhoitoyhdistyksen hallinnoimalla Peltojärven ampumaradalla. Ampumaradalla on mahdollista harrastaa myös ampumahihtoa pienoiskivääriradalla. Kemijärven riistanhoitoyhdistys järjestää radalla vuosittain loppukesän aikana 10 ampumakoetilaisuutta hirven ja karhun metsästäjille.

Kemijärven seurakunta (ev.lut.) tarjoaa monipuolista toimintaa lapsille ja perheille. Viikoittaisessa perhekerhossa leikitään, askarrellaan, lauletaan ja vietetään hartaushetkeä yhdessä. Jumalanpalvelusten yhteydessä pyritään järjestämään pyhäkoulu, ja kerran kuussa pyritään järjestämään perhemessu. Pyhäkouluja kokoontuu myös sivukylillä erikseen sovittaessa. Kouluikäisille on Reppukerho, jossa on vapaa-aikaa, yhteistä tekemistä, välipalaa ja hartaus. Lisäksi järjestetään syksyllä koulutielle siunaamistilaisuus, leirejä loma-aikoina sekä alle kouluikäisille yhteiset syntymäpäiväjuhlat. Seurakunta tukee perheitä arjessa ja kristillisessä kasvatuksessa – mukaan voi tulla matalalla kynnyksellä! Lisätietoja toiminnasta löydät Kemijärven seurakunnan sivuilta osoitteesta kemijarvenseurakunta.fi/tule-mukaan. Seurakunnan varhaiskasvatus- ja varhaisnuorisotyöstä vastaa varhaisnuorisotyönohjaaja Annica Åberg (annica.aberg@evl.fi tai puh. 040 643 2609).

Nuoret seurakunta toivottaa tervetulleeksi mukaan Valon klaanin, eli Kemijärven seurakunnan nuorisotyön toimintaan! Valon klaanin toiminta on tarkoitettu yläkouluikäisille, toisen asteen opiskelijoille sekä nuorille aikuisille. Kokoontumispaikkanamme toimii Kemijärven kirkkoa vastapäätä oleva nuorisotalo Nuokkari. Ohjelmassamme on viikkotoimintaa nuorteniltojen muodossa sekä järjestämme erilaisia retkiä, leirejä ja tapahtumia. Nuorten seurakunta tarjoaa yhteisön, jossa voi kasvaa kristittyinä ja ihmisenä, löytää paikkansa seurakunnassa sekä kokea yhteyttä toisiin ja Jumalaan. Parhaiten löydät tietoa toiminnasta osoitteesta kemijarvenseurakunta.fi/nuokkaritoimintaa tai seuraamalla meitä Instagramissa @valonklaani. Seurakunnan nuorisotyöstä vastaa nuorisotyönohjaaja Antti Liistokki (antti.liistokki@evl.fi tai puh. 040 643 2225).

Kemijärven Taideyhdistys ry on perustettu vuonna 1962 ja se toimii lähinnä Kemijärvellä. Yhdistyksen tavoitteena on tukea kuvataidetta sekä muita taiteen lajeja ja herättää ja syventää taideharrastusta. Yhdistys toimii taiteentekijöiden yhdyssiteenä sekä pyrkii lähentämään taiteilijoita ja taidetta harrastavia yleisöä toisiinsa.

Kemppateatteri ry järjestää teatteritoimintaa ja kursseja, sekä tekee nuorisotyötä eri muodoissa.

MLL:n Kemijärven yhdistys toimii Kemijärvellä lapsiperheiden parissa järjestäen toimintaa ja tapahtumia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Koillis-Lapin Diabetes ry vuonna 1975 perustetun Suomen Diabetesliiton paikallisyhdistys. Toiminta-alueena on Kemijärvi, Salla, Savukoski ja Pelkosenniemi. Yhdistys työskentelee diabeteksen aiheuttamien haittavaikutusten vähentämiseksi ja valvoo diabeetikoiden yhteiskunnallisia etuja. Yhdistys järjestää jäsenilleen virkistystoimintaa, kuten esimerkiksi lippuja konsertteihin ja teatteriin sekä erilaisia retkiä.

Koillis-Lapin Mieli ry edistää hyvinvointia omalla alueellaan ja aktivoi asukkaita vaikuttamaan yhteisiin asioihin ja rakentavat vapaaehtoistyöllä ihmisten välistä turvaa ja luottamusta. Koillis-Lapin Mieli ry tukee taloudellisesti lasten ja nuorten tapahtumatoimintaa pienimuotoisesti, sekä osallistuu Fantasiaseikkailu -perhetapahtuman järjestämiseen.

Koillis-Lapin Reumayhdistys ry toimii reumasairaiden sekä muiden tuki- ja liikuntaelinsairaiden hyväksi. Yhdistys toimii Kemijärven, Savukosken, Pelkosenniemen ja Posion kunnissa. K-L:n Reumayhdistys tukee lasten uimahallin käyttöä maksamalla uimahallin käyttömaksun.

NEPPARI – neurokirjo perheiden arki näkyväksi -hanke. Neppari-hankkeen kohderyhmänä ovat Rovaniemellä ja Kemijärvellä asuvat perheet, joissa on 7–20-vuotias kotona asuva neurokirjon lapsi tai -nuori, jotka eivät ole omaishoidontuen piirissä. Hankkeen tavoitteena on tukea perheiden ja neurokirjon lasten voimavaroja, arjenhallintaa sekä osallisuutta elämän muutosvaiheissa.

Päätavoitteena on vahvistaa neurokirjo perheiden toimijuutta ja voimavaroja yksilöllisen sekä ryhmämuotoisen tuen ja kehittäjäryhmätoiminnan avulla. Toiminta on avointa kaikille perheille diagnoosista ja jäsenyydestä riippumatta.

Mitä Neppari tekee?

- Ryhmätoimintaa
- Vertaistukea
- Leiritoimintaa
- Yksilöllistä ohjausta
- Koulutuksia ja teemailtoja
- Kehittäjätoimintaa
- Verkostotyötä

Neppari-hanke toteutetaan yhteistyössä Erityislusten Omaiset ELO ry ja Napapiirin Omaishoitajat ry kanssa. Hanke on kolmivuotinen ja sen rahoittaa STEA. Toiminnoissa huomioidaan kaikki perheenjäsenet.

ParrunPätkä ry järjestää kahvilatoimintaa, jonka tavoitteena on olla kemijärveläisten yhteinen olohuone, jossa yhdistykset, järjestöt ja muut toimijat voivat järjestää omia tilaisuuksiaan. Toiminnan tavoitteena on kehittää torielämää, edistää kemijärveläisten viihtyvyyttä sekä kohdata matkailijoita, ja siten lisätä myönteistä kuvaa Kemijärvestä. ParrunPätkä on avoin kaikille ikäryhmille ja pyrkii toiminnassaan nopeaan reagointiin eri ikäryhmien tarpeiden mukaan. ParrunPätkä on avoin myös nuorille, ja muiden ikäryhmien tapaan hekin ovat löytäneet rennon ilmapiirimme karaoken parissa, johon ParrunPätkä tarjoaa koulutustakin. Sosiaalisena ympäristönä ParrunPätkä tarjoaa hyvän vaihtoehdon ottaa etäisyyttä somemaailman eriytymiseen ja etäisyyteen muista ihmisistä.

Sallan 4H-yhdistys järjestää Sallan lisäksi Kemijärvellä lapsille ja nuorille harrastustoimintaa mm. kerhojen ja leirien muodossa, sekä perheille mukavaa yhdessäoloa ja tekemistä tapahtumien ja kurssitoiminnan muodossa. Yhdistyksellä on aktiivinen rooli lasten ja nuorten matalan kynnyksen harrastustoiminnan tarjoajana. Yhdistyksessä toteutetaan organisaation strategiaa - kestävä kasvua tekemällä oppien monin eri tavoin, kuten esim. työllistämällä 13–28-vuotiaita nuoria. 4H-yhdistyksen kulmakivet harkinta, harjaannus, hyvyys ja hyvinvointi ovat mukana kaikessa tekemisessä.

Sallan 4H-yhdistyksellä on käynnissä Kylä nuoret töihin-hanke. Hanke toteutetaan Sallan 4H-yhdistyksen toiminta-alueella Sallassa ja Kemijärvellä 1.5.2024 - 30.11.2025. Hankkeessa etsitään toimintamallia nuorten työelämään opastamisessa haja-asutusalueella. Autetaan nuoria työllistymään lähellä omaa asuinalueaan, etsitään työkohteita, koulutetaan ja opetellaan tekemään töitä yhdessä. Hankkeen aikana toteutetaan nuorille suunnattuja koulutuksia erilaisiin keikkatöihin, kannustetaan yrittäjyyteen sekä järjestetään täsmäkoulutuksia työtehtäviin. Hankkeen yhtenä osa-alueena on myös luonnontuotteiden keruu ja hyödyntäminen. Lisätietoja Sallan 4H-yhdistyksen toiminnasta: <https://salla.4h.fi/>.

Setlementti Tunturila ry:n Askel-hanke toimii lapsiperheiden, lasten ja nuorten parissa järjestäen monipuolista vertaistukitoimintaa mm. erilaisten ryhmien muodossa. Hanke järjestää myös virkistystoimintaa, kuten tapahtumia, retkiä ja leirejä. Lisäksi hanke tarjoaa lapsiperheellisille yksilöllistä tukea erilaisissa elämäntilanteissa. Hanke tekee tiivistä yhteistyötä kunnan ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Hankkeessa työskentelee kaksi työntekijää ja sen toimintaa rahoittaa Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA.

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu on yli 50 järjestön tai muun yhteistyötahon verkosto, jonka hälytysryhmät tukevat viranomaisia onnettomuuksissa ja muissa kriisitilanteissa. Useimmiten Vapepa hälytetään kadonneen ihmisen etsintään, mutta vapaaehtoisia tarvitaan myös esimerkiksi antamaan henkistä tukea, ohjaamaan liikennettä ja auttamaan evakuoinneissa. Auttajamme toimivat maalla, vesialueilla ja ilmassa. Vapepa-verkoston toiminta on:

- Vapaaehtoista
- Viranomaista tukevaa
- Pyyteetöntä
- Organisoitua
- Koulutettua kansalaistoimintaa

Vapepa-järjestöt toimivat yhdessä, jotta jokaisen järjestön osaaminen pystytään hälytystilanteessa hyödyntämään hädässä olevan ihmisen auttamiseksi. Hälytystilanteessa vapepalaiset johtavat

omaa toimintaansa. Itä-Lapin alueella toimii kolme vapepan johtajaa. Lisätietoja antaa Toivo Stenroos, toivo.stenroos@gmail.com tai 0405083395

Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry on lastensuojelujärjestö, jonka tavoitteena on parantaa yhden vanhemman perheiden sosiaalista, taloudellista ja oikeudellista asemaa. Erityisenä painopisteenä eron jälkeisen yhteistyövanhemmuuden tukeminen, vanhemman eron käsittely, lapsen näkökulman huomioiminen erossa sekä itsellisten tai yksin lastaan kasvattavien vanhempien tukeminen. Tehtävänä myös lapsiperheköyhyyden ehkäisy ja muu yhteiskunnallinen vaikuttaminen. Ammatillisesti vedetyt eroryhmät. Nuorille kesätyöpaja ja omatoimiset ryhmät sekä tsemppari- ja vaikuttajatoiminta

Ystävien yhdistys ry järjestää hyväntekeväisyys- ja vapaaehtoisuudessa erilaisia kerhoja ja tapahtumia liikuntaan ja hyvään mieleen liittyen kaikenikäisille, mutta useimmiten lapsille ja lapsiperheille. Yhdistys toimii liikkumattomuutta ja yksinäisyyttä vastaan. Toiminta on maksutonta ja avointa kaikille.

4. Lasten ja nuorten palveluiden tulevaisuuden keskeiset painopisteet

Taulukkoon on koottu keskeisiä painopisteitä, joihin tulee kiinnittää huomiota ja kohdentaa voimavaroja. Taulukon sisältö on koottu kaupungin, hyvinvointialueen sekä lasten ja nuorten kanssa toimivien järjestöjen edustajien näkemysten pohjalta. Myös kemijärveläisiä lapsia ja nuoria sekä muita kuntalaisia on kuultu tavoitteiden valmistelussa.

	TAVOITE	TOIMINTA	VASTUUTAHO
1.	Tiiviimpi moniammatillinen verkostoyhteistyö.	Perhekeskustoiminnan juurruttaminen ja kehittäminen.	Lasten ja nuorten palveluita järjestävät tahot.
2.	Tietoisuuden lisääminen palveluista.	Perhekeskuksen asioista tiedottaminen kunnan sivuilla. Sähköinen perhekeskus kunnan sivuille. Tietoisuuden lisääminen omahoito-ohjelmista. Aktiivinen monikanavainen viestintä palveluista.	Perhekeskus. Tulevaisuuspalveluiden vastuualueet.
3.	Yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen.	Lapset ja nuorten mukana palveluiden suunnittelussa. Osallisuuden kokemuksen huomioiminen palveluissa. Toimintakauden tapahtumien yhteissuunnittelu etukäteen eri tahojen kesken. Yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistaminen.	Vastuualuepäälliköt
4.	Henkilöstön osaamisen sekä työhyvinvoinnin kehittäminen.	Koulutustarvekartoitus ja suunnitelma osaamisen kehittämiseksi. Arvioidaan työmäärää ja jaksamista jatkuvasti ja johdetaan siitä toimenpiteet.	Vastuualuepäälliköt Yksiköiden esihenkilöt
5.	Vanhemmuuden tukeminen ja vahvistaminen.	Vanhemmuuden tukeminen palveluissa. Aktiivinen yhteistyö Perhekeskuksen kanssa.	Perhekeskus Tulevaisuuspalveluiden vastuualueet

6.	Saavutettavat palvelut ja vapaa-ajan toiminnot.	Huomioidaan palveluiden suunnittelussa myös kylissä elävät, kansainväliset ja erikäiset kemijärveläiset lapset ja nuoret.	Palveluja tarjoavat yksiköt.
7.	Ennaltaehkäistään lasten ja nuorten rikoksia.	Ankkuritoiminnan käynnistäminen.	Lapin hyvinvointialue, poliisi, nuorisopalvelut.
8.	Terveellisten ja päihteettömien elämäntapojen edistäminen.	Teemapäivät ja laaja-alainen kerhovalikoima. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa. Välituntiliikunnan kehittäminen. Liikuntaneuvonta.	Tulevaisuuspalveluiden vastuualueet.
9.	Lasten ja nuorten turvallisen liikkumisen edistäminen.	Liikenneturvallisuustyö osana kaupungin palveluita. Kaupungin liikenneturvallisuustyöryhmän toiminta.	Tulevaisuuspalveluiden vastuualueet.
10.	Tunne- ja kaveritaitojen vahvistaminen sekä kiusaamiseen puuttuminen.	Tunne- ja kaveritaitojen sekä itsetunnon vahvistaminen eri tavoin. Varhaisen puuttumisen korostaminen. Kiusaamiseen puuttumisen malli.	Tulevaisuuspalveluiden vastuualueet.
11.	Kaupungin ja järjestöjen yhteistyön tiivistäminen lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistamisessa.	Järjestöyhdyshenkilön roolin muokkaaminen järjestöjen tarpeita paremmin palvelevaksi. Lasten ja nuorten järjestötietoutta vahvistetaan.	Tulevaisuuspalveluiden vastuualueet.

5. Yhteistyö lapsille ja nuorille palveluja tuottavien viranomaisten ja yhteisöjen välillä

Kemijärven kaupungissa tehdään yhteistyötä useilla eri tavoilla lapsille ja nuorille palveluja tuottavien viranomaisten ja yhteisöjen välillä. Kaupungissa on käytössä perhekeskuspalveluverkosto, joka tarjoaa varhaista tukea sekä vastaa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja avun tarpeisiin. Perhekeskusverkostossa jaetaan myös tietoa ja resursseja ja tavoitteena on tunnistaa lasten, nuorten ja perheiden tarpeita ja tarjota kohdennettuja palveluita. "

Kaupunkiorganisaation sisällä on toiminnassa palvelualueiden yhteisiä hankkeita esimerkiksi hanke koulunuorisotyöntekijästä. Lisäksi toteutetaan yhteisiä tapahtumia ja työpajoja julkisen sektorin ja järjestöjen yhteistyönä. Kaupungissa järjestetään säännöllisesti kokouksia ja keskusteluja eri toimijoiden välillä parantamaan tiedonvaihtoa. Tämä auttaa ymmärtämään, mitä palveluja on tarjolla ja miten niitä voidaan kehittää. Yhteistyön tekemisessä kuunnellaan lapsia, nuoria ja heidän perheitään esimerkiksi tekemällä kyselyitä, järjestämällä keskustelutilaisuuksia ja yhteisiä vanhempainiltoja. Heidän näkemyksensä auttavat muokkaamaan palveluja paremmin heidän tarpeidensa mukaisiksi.

Kemijärvellä viranomaisten ja yhteisöjen välinen yhteistyö sisältää resurssien, kuten tilojen ja rahoituksen, jakamista. Kaupungissa työskentelevän hyvinvointikoordinaattorin työhön sisältyvät järjestöyhdyshenkilön tehtävät. Järjestöyhdyshenkilö jakaa tietoa eri toimijoiden välillä, edistää

järjestöjen ja kaupungin välistä yhteistyötä, verkostoituu toimijoiden kanssa palveluiden kehittämiseksi ja kerää kehittämisehdotuksia.

6. Suunnitelman toteutus ja seuranta

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma hyväksytään tulevaisuuslautakunnassa. Lautakuntakäsittelyn jälkeen suunnitelma etenee kaupunginhallituksen kautta kaupunginvaltuustoon hyväksyttäväksi. Kemijärven kaupungin hyvinvointiryhmä toimii suunnitelman yhteistyöfoorumina ja seurantaryhmänä. Seurantaryhmä huolehtii suunnitelman arvioinnista, päivittämisestä ja toteutuksen seurannasta vuosittain. Seurantaryhmä huolehtii, että lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on osa Kemijärven kaupungin talousarvion valmistelua. Suunnitelmaa arvioidaan vuosittain osana hyvinvointiraporttia sekä kerran valtuustokaudessa koottavassa laajassa hyvinvointikertomuksessa. Suunnitelma on osa laajaa hyvinvointikertomusta.